

NEOBVYKLÝ VÝSKYT LISTERIÓZY v Jihočeském kraji

**v období od června 2008 do března 2009
s objasněním vehikula**

MUDr. Jitka Luňáčková
KHS České Budějovice
24.Pečenkovy epidemiologické dny
2010

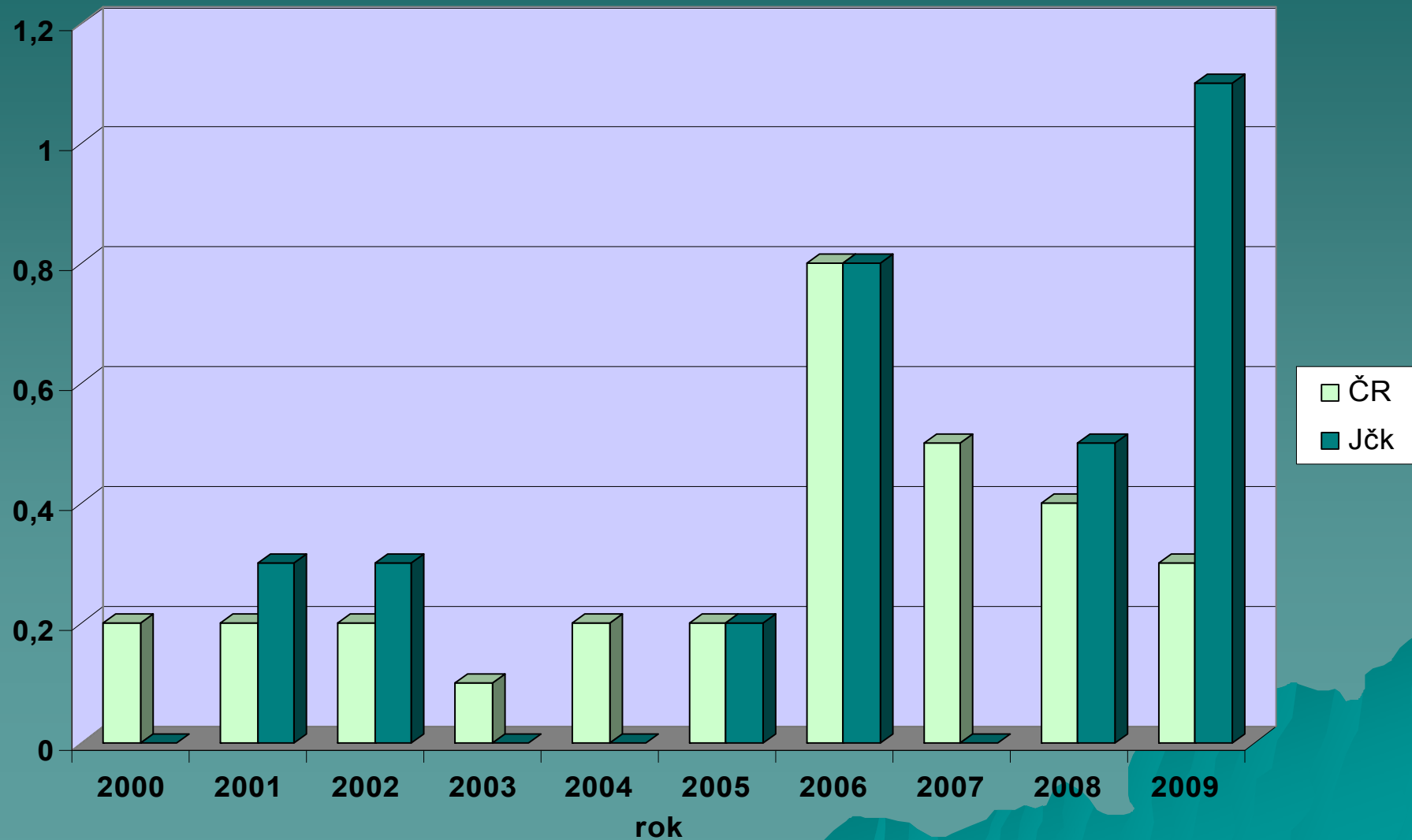
Listerióza

- ◆ Listerióza patří mezi zoonózy
- ◆ *Listeria monocytogenes* je původcem onemocnění zvířat žijících ve stádech
- ◆ U mnoha druhů zvířat se L.M. vyskytuje jako součást střevní mikroflóry
- ◆ L.M. se vyskytuje ve volné přírodě, na vegetaci, v půdě, ve vodě
- ◆ Mnoho potravin/ mléko, mléčné výrobky, maso, zelenina /je tímto mikrobem kontaminováno

Epidemiologie

- ◆ V lidské populaci nejčastěji onemocní kojenci, těhotné ženy a osoby s imunodeficitem
- ◆ Cestou přenosu jsou potraviny
- ◆ Přenos z člověka na člověka není znám, s výjimkou vertikálního přenosu z matky na plod
- ◆ Inkubační doba je 11-70 dní, nejčastěji 3-4 týdny

Listerióza v letech 2000-2009, ČR a Jčk, relativně

Souhrn

- ◆ Od června 2008 do března 2009 byl v Jihočeském kraji zaznamenán neobvyklý výskyt listeriových onemocnění.
- ◆ Od 36.KT 2008 do konce roku byly do systému EPIDAT hlášeny **4 případy** onemocnění listeriózou.
- ◆ Od začátku roku 2009 do března 2009 pak **5 případů** onemocnění.

Shodný pulsotyp L.M.

- ◆ Původce zjištěný v mikrobiologické laboratoři Nemocnice České Budějovice a.s. byl zaslán na dourčení do NRL SZÚ Brno
- ◆ V osmi případech z devíti bylo onemocnění způsobeno

Listerií monocytogenes 1/2a
pulsotyp 733 a 735

Hospitalizace

Pacienti byli hospitalizováni

**v Nemocnici
v
Českých Budějovicích a.s.**

**v Nemocnici
v
Českém Krumlově a.s.**

Depistážní šetření

- ◆ **Orgán ochrany veřejného zdraví** provedl cílené šetření k objasnění vehikula.

Onemocnění pacientů se základní diagnózou

Ve všech 9 případech listeriových infekcí, zaznamenaných od června 2008 do března 2009 se jednalo o onemocnění pacientů se základní diagnózou:

- ◆ **onkologickou**
- ◆ **neurologickou**
- ◆ **autoimunní onemocnění**
- ◆ **v 1 případě se jednalo o rizikové těhotenství.**

Klinický popis

Invazivní onemocnění způsobené *Listeria monocytogenes* se projevovalo převážně jako :

- ◆ **sepsy**
- ◆ **v 1 případě infekce během těhotenství**

Pátrání po vehikulu

- ◆ Ve všech případech byla provedena **depistáž** s nemocným nebo s rodinou či zdravotnickým personálem.
- ◆ Snahou bylo vytipovat potravinu, kterou nemocní před onemocněním konzumovali.
- ◆ Byla zahájena **spolupráce** s odd. hygieny výživy a posléze i se státní veterinární správou.

Vytipované potraviny – vehikulum

Na základě šetření a vyplněných dotazníků a listů epidemiologického šetření byly, jako možná vehikula ,vytipované tyto potraviny:

- ◆ **Dušená šunka, šunkový salám**
- ◆ **Paštiky, Lovecký salám, salám Vysočina**
- ◆ **Sýry(několik druhů)**
- ◆ **Párky**
- ◆ **Sušená smetana do kávy**

Odběry vzorků, vyšetření ve ZÚ Č.Budějovice, NRL Brno

- ◆ Ze škály vytipovaných potravin nejvíce suspektním vehikulem byla

dušená šunka

- ◆ Dušená šunka byla dodávána výrobcem ve vakuovém balení
- ◆ Byly provedeny odběry vzorků šunky
- ◆ Ze vzorků šunky byl **prokázán shodný typ L.M.** jako od pacientů
- ◆ Typizaci provedla laboratoř NRL SZÚ Brno

Opakované vzorky šunky

- ◆ Při opakovaných odběrech a kvantitativním vyjádření nevyhověly vzorky dušené šunky (šunka krájená, balená po 50g) od **výrobce z Jihočeského kraje**.
- ◆ Šunka v tomto balení byla dodávána i do zdravotnických zařízení a sociálních zařízení (jako studený pokrm klientům zařízení) Jihočeského kraje a jiných regionů ČR.

Předání výsledků KVS Jč.kraje

O pozitivním nálezu L.M. byla okamžitě informována Krajská veterinární správa Jč.kraje, která provedla:

- ◆ Oznámení všem odběratelům kontaminované šarže šunky - stahování výrobku z trhu
- ◆ Šetření u výrobce
- ◆ Odebírání vzorků šunky i jiných masných výrobků
- ◆ Provedení stěrů ve výrobně

Krajská veterinární správa pro Jihočeský kraj

- ◆ **Odebrala vzorky** šunky i jiných masných výrobků a provozních stěrů z technologického zařízení balírny masných výrobků k laboratornímu vyšetření na *Listeria monocytogenes*.
- ◆ Po ukončení výroby **nařídila sanitaci** provozu.
- ◆ Provozovateli **uložila provést revizi analýzy rizika** v rámci systému HACCAP, zejména na úseku krájení a balení masných výrobků.

Kontaminace krájecího zařízení

- ◆ Šetřením u výrobce byla zjištěna kontaminace L.M. v prostoru krájení a balení masných výrobků.

Kontaminace krájecího zařízení

- ◆ Pozitivní nález ve stěrech

kráječka - přítlačná deska s hroty

kráječka - nůž

**kráječka - prostor mezi krytem
nože a nožem**

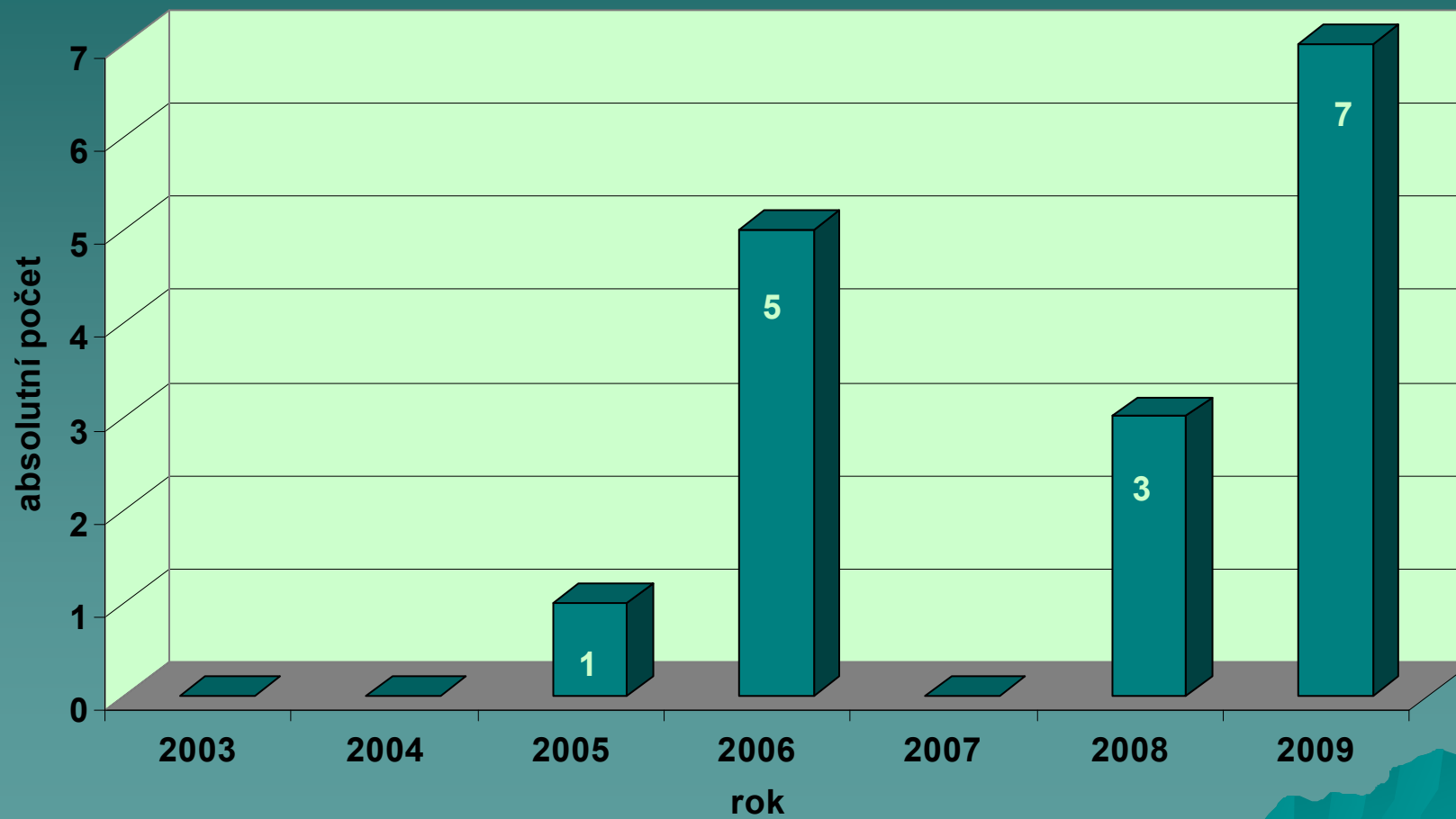
Obnovení výroby

- ◆ Výrobce prováděl sanitaci a odběr vzorků opakovaně a KVS vydala **souhlas s obnovením výroby** dušené šunky, krájením a balením masných výrobků **na základě negativních výsledků vyšetření** vzorků odebraných veterinárním dozorem.
- ◆ V průběhu šetření byla provedena likvidace výrobků vrácených výrobcí.

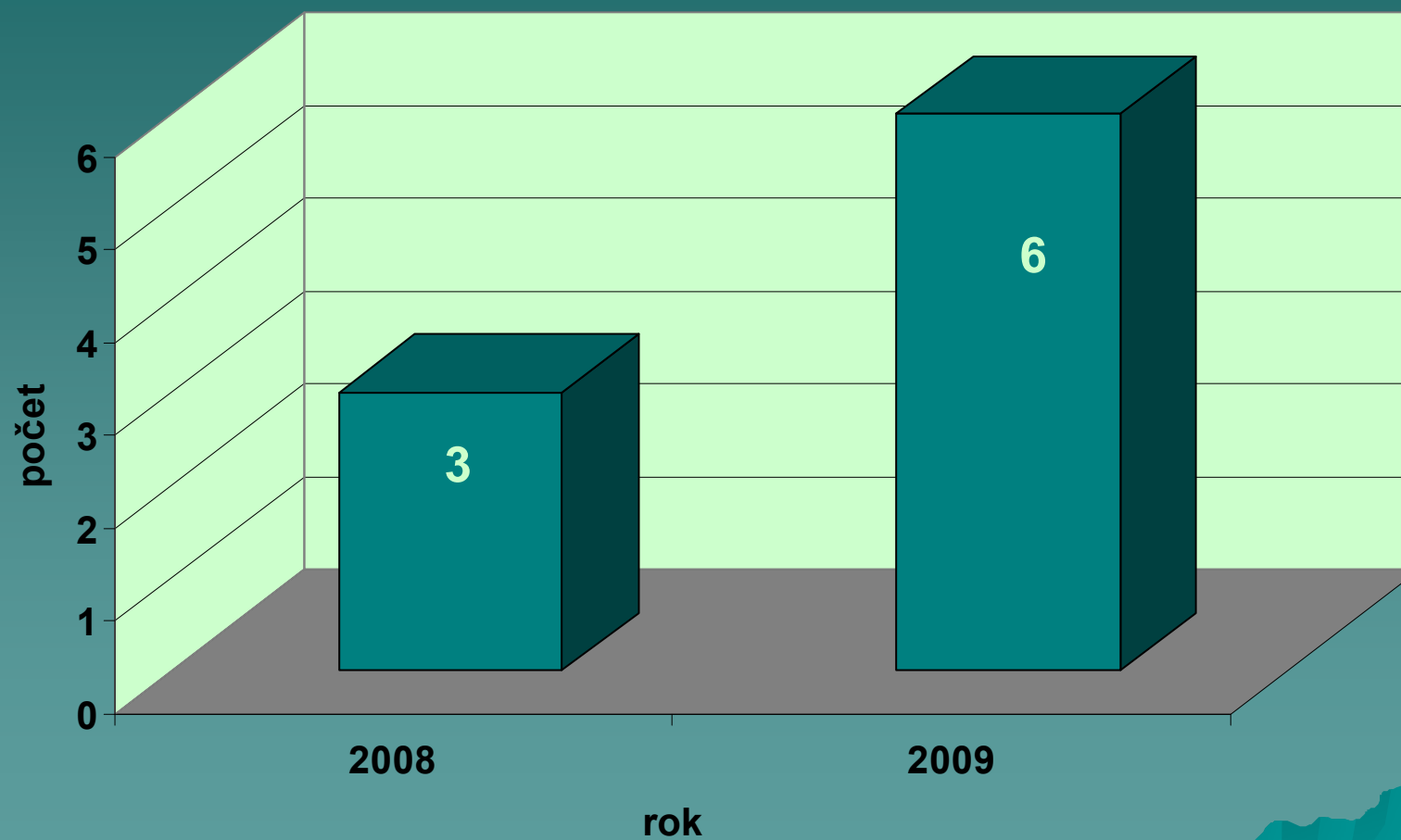
Tabulka: onemocnění pacientů

Pacient	Serotyp	Datum odběru	Bydliště	EPIDAT KT	DG	Pravděpodobné vehikulum	Datum úmrtí
Žena 1954	1/2a 733	23.6.2008	Č.Budějovice	36.	Neoplasma plicní forma	šunka, sýry	6.8.2008
Muž 1944	1/2a 733	28.9.2008	Č.Budějovice		novotvar jater	šunka, sýry	29.9.2008
Muž 1945	1/2a 733	18.12.2008	Č.Budějovice	53.	ulcerosní colitis	krájené paštiky, salám vysočina	
Žena 1942	1/2a 735	30.12.2008	Č.Budějovice	53.	ca mammae	sýry, šunka	1.1.2009
Žena 1960	1/2a 733	15.1.2009	Ledenice	4.	rizikové těhotenství	šunka, sýry, ryby, pomazánky	
Žena 1948	1/2a 735	16.1.2009	Č.Krumlov	4.	RS mozkomíšní	sýry, lovecký salám	
Žena 1941	1/2a 735	23.1.2009	Strakonice	7.	nezhoubný novotvar mozku	paštiky, šunka	
Žena 1926	1/2a 733	1.2.2009	Suchdol n.Lužnicí	9.	myelodysplasie	párky, sušené mléko, Vysočina, šunkový salám	
Muž 1961	1/2a 748	13.2.2009	Trhové Sviny	9.	polyarteritis s postižením plic	sýry	14.2.2009

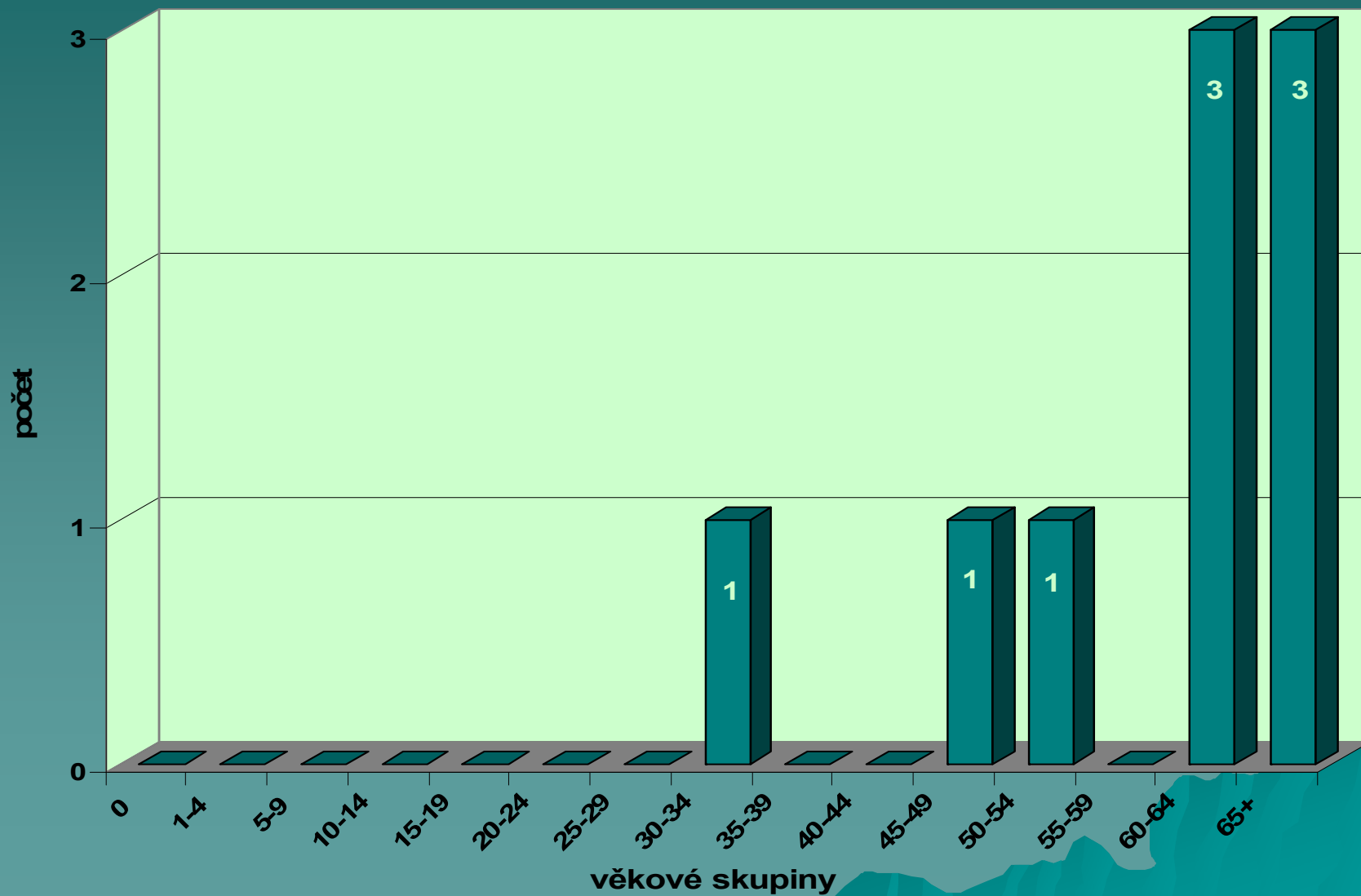
ONEMOCNĚNÍ LISTERIÓZOU, Jihočeský kraj, 2003-2009, absolutní počty

ONEMOCNĚNÍ LISTERIÓZOU, Jihočeský kraj, 2008-2009 (k 30.3.2009), absolutní počty

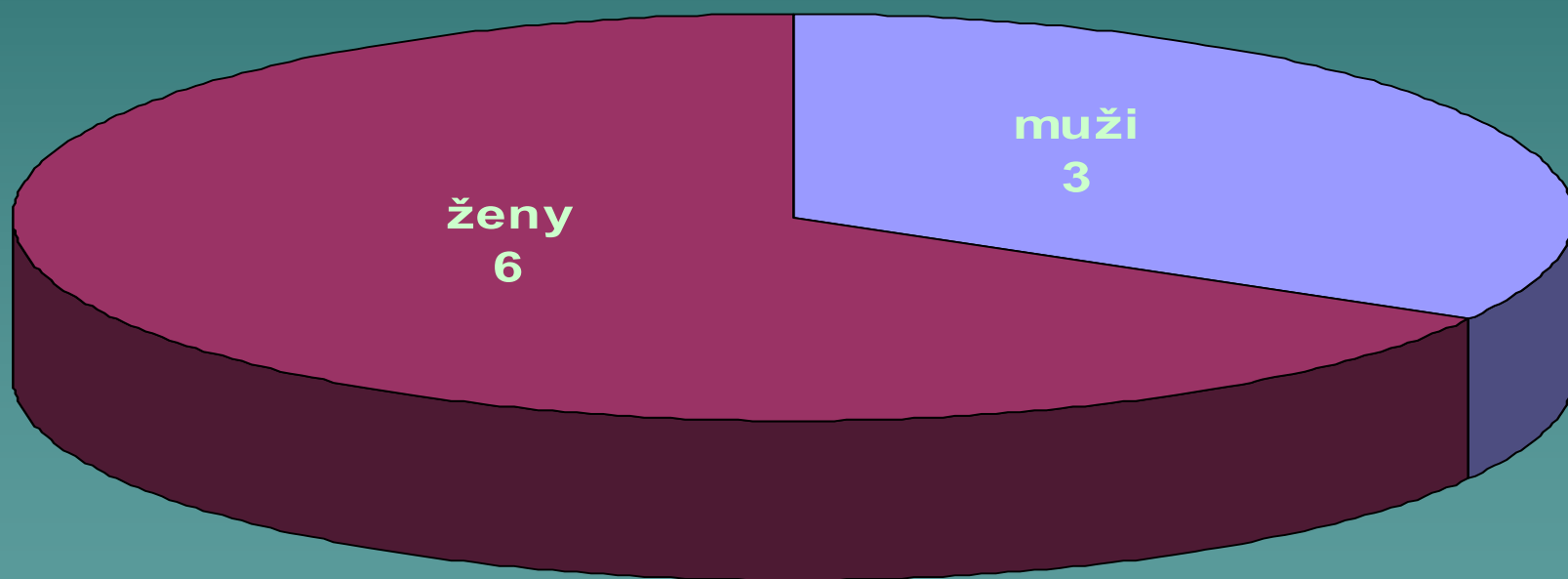

LISTERIÓZA, Jihočeský kraj, 2008-2009 (k 30.3.2009), podle věku, absolutně

LISTERIÓZA, Jihočeský kraj, 2008-2009

(k 30.3.2009), podle pohlaví, absolutně

Závěr : I

- ◆ V období od srpna 2008 do března 2009 bylo zaznamenáno **9 případů** onemocnění listeriózou u hospitalizovaných pacientů.
- ◆ Laboratorní vyšetření prokázalo **shodný pulsotyp** L.M. u vzorků získaných od pacientů s L.M. 1/2a 733,735.
- ◆ **Depistážní šetření** bylo zaměřeno na zjištění vehikula.
- ◆ S nemocnými byly sepsány dotazníky, ze všech možných konzumovaných potravin byly **vytipovány potraviny**, odebrány vzorky.

Závěr : II

- ◆ Vzorky vyšetřil ZU Jč.kraje, **dotypování** L.M.provedla **NRL SZU Brno**
- ◆ Zjištěn **stejný pulsootyp** L.M. od pacientů i ve vzorcích dušené šunky
- ◆ **Spolupráce** s KVS, ČZPI,NCB,ZU a SZU a KHS
- ◆ Zastavení výroby, likvidace výrobků šunky

Závěr : III

- ◆ **Obnovení výroby** po celkové asanaci a odebrání vzorků s negativním výsledkem
- ◆ **Opatření ve výrobě** zajišťovala KVS
- ◆ K onemocnění došlo **u pacientů oslabených** základním onemocněním
- ◆ **Objasnění vehikula** přispělo k zastavení vzniku dalších onemocnění, případně úmrtí

Závěr IV

- ◆ V období od června 2008 do března 2009 zaznamenáno 9 onemocnění
- ◆ V **8** případech se jednalo o **septický stav**, ve **4** případech **úmrtí** na základní dg.
- ◆ Rizikové těhotenství ukončeno porodem dvojčat
- ◆ Laboratorní vyšetření u dětí opakovaně negativní

Krajská veterinární správa

- ◆ Ve výrobním zařízení byl prováděn průběžný veterinární dozor

Státní veterinární dozor

- ◆ V červnu 2010 byl Krajskou veterinární správou hlášen pozitivní nález L.M. ve 3 z 5ti vzorků šunkového salámu
- ◆ Výroba byla pozastavena
- ◆ Výrobky byly staženy
- ◆ Jednalo se o jiný pulсотyp, nesouvisející s výskytem v předchozím roce
- ◆ Dotypování NRL SZÚ Brno L.M. 1/2b pulсотyp 529

Státní dozor

- ◆ Potvrdila se důležitost státního dozoru jak ze strany KVS tak KHS

Protiepidemický odbor KHS České Budějovice

- ◆ Spolupracujícím složkám děkujeme za spolupráci

Děkuji za pozornost.